

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

21 лютого 2023 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК Сергій Віталійович

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги. Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Сьогодні в порядку денному 12 питань.

Перше питання: про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2023 року додаткових пропозицій і поправок народних депутатів України - членів Комітету.

Друге: про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2023 року (друге читання).

Третє: про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо надання державної цільової підтримки окремим категоріям осіб у сферах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти.

Четверте: про проект Закону про внесення змін до статті 19 Закону України "Про професійну (професійно-технічну) освіту" щодо окремих аспектів процедури ліцензування.

П'яте: про проект Закону про внесення змін до статті 51 Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників у питанні надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу.

Шосте: про проект Закону про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо виборів керівника наукової установи.

Сьоме: про проект Закону про внесення змін до Закону України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори" для встановлення

порядку використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у наукових і навчальних цілях.

Восьме: про проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо узгодження законодавства у сфері оренди та приватизації державного та комунального майна.

Дев'яте: про внесення змін та доповнень до Рішення Комітету від 05.10.22 року про створення робочої групи для підготовки до другого читання проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України, 5450 реєстраційний номер.

Десяте: про конкурс на іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук на 2023 рік та тематику конкурсних стипендіальних робіт на 2024 рік.

Одинадцять: про внесення змін до плану роботи Комітету з питань освіти, науки та інновацій на період дев'ятої сесії дев'ятого скликання.

Дванадцять: "Різне".

Шановні колеги, чи є пропозиції, доповнення, зауваження до порядку денного? Якщо ні, то прошу проголосувати.

_____. Радше запитання, Сергію Віталійовичу, я перепрошую. Просто запитання на уточнення. У нас по одному законопроекту 8228-1 фактично два пункти порядку денного?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, це правда. Перший – це внесення додаткових пропозицій і правок народних депутатів України - членів Комітету, це комітетські правки, які підуть до законопроекту. А другий – вже сам законопроект, сама таблиця порівняльна до другого читання.

_____. Тобто всі інші правки, крім технічних, розглядаємо в другому питанні, щоб просто розуміти?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми їх всі разом розглядаємо у другому питанні, бо нам треба затвердити таблицю правок. Але попередньо є правки комітетські технічні, які мають бути внесені до таблиці. Тому це першим питанням. О'кей.

_____. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу проголосувати за порядок денний. Хто - за?

КОЛЮХ В.В. Колюх - за.

ПІПА Н.Р. Піпа - за.

КОЛЕБОШИН В.В. Колебошин - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто утримався? Проти?

Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

Переходимо до першого пункту порядку денного: про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2023 року (реєстраційний номер 8228-1) (друге читання) додаткових пропозицій і поправок народних депутатів України - членів комітету.

Доповідачем є Юлія Миколаївна Гришина, голова підкомітету.

Юліє Миколаївно, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Вітаю, Сергію Віталійовичу, вітаю, колеги, всі запрошені на засідання комітету! Всіх рада бачити.

По питанню цих комітетських пропозицій, додаткових, які були сформульовані в нас на засіданні підкомітету. Ми безпосередньо, давайте одразу, що стосується законопроекту 8228, який визначає правила вступу в цьому році. На підкомітеті ми розглянули таблицю з правками і відповідно за результатами засідання підкомітету було прийнято рішення напрацювати, запропонувати комітету для прийняття декілька комітетських правок до цього законопроекту. І друге, що ми розглядали, це наше наступне питання, – безпосередньо таблицю з рекомендаціями підкомітету по кожній правці. Тому у вас у всіх, колеги, є розіслані пропозиції підкомітету по тих комітетських правках депутатів, які ми пропонуємо додати в цю таблицю. І хочу сказати, що по цих правках є рекомендація підкомітету з питань вищої освіти для комітету – прийняття цих правок саме в такому вигляді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юліє Миколаївно.

Шановні колеги, потрібне обговорення цих правок? Ми їх досить детально пройшли на підкомітеті. Чи хтось хоче з приводу них висловитися?

Іван Григорович просить сказати суть. Я скажу, щоб Юлію Миколаївну сильно не навантажувати, це 4 технічні правки, які замінюють слова "фінансування заходів" на "фінансове забезпечення". Якщо говориться про бюджету програму, то вказується, що це Закон України "Про Державний бюджет на 2023 рік". Додається слово "року" згідно нормотворчої практики. Іване Григоровичу, всі правки такі. Це просто технічні правки юридичного управління.

Колеги, є ще бажаючі виступити по цих комітетських технічних правках? Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення комітету: перше, інформацію голови підкомітету з питань вищої освіти Юлії Миколаївни Гришиної взяти до відома; відповідно до пункту 4 частини першої статті 15 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" внести наступні пропозиції народних депутатів України членів комітету до порівняльної таблиці проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2023 року та розглянути, затвердити їх в установленому порядку; і третє, контроль за виконанням рішення покласти на голову підкомітету, на Юлію Миколаївну Гришину.

Хто за, прошу проголосувати, колеги.

ГРИЩУК Р.П. Грищук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто утримався? Хто проти?

Одноголосно. Рішення прийнято. Дякую, колеги.

Переходимо до наступного пункту порядку денного, пункт другий: про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2023 року (реєстраційний номер 8228-1), (друге читання). Доповідачем є Юлія Миколаївна Гришина.

Юліє Миколаївно, будь ласка, вам слово.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Я прошу секретаріат вивести нашу табличку з правками на екран. Відповідно в законопроект 8228, який в основному регулює питання вступу до закладів вищої освіти, в нас було подано 22 правки до цього законопроекту. Ми провели підкомітет, на якому обговорили всі правки. Хочу сказати, що більшість цих правок, вони стосуються фактично того питання, яке сьогодні активно обговорюється в суспільстві і освітянами, і нашими вступниками, це формат наших трьох іспитів. Тобто ми з вами знаємо, що для того щоб наші майбутні абітурієнти вже мали можливість готуватись до вступної кампанії, не чекаючи фактично вже прийняття цього законопроекту, заздалегідь було прийнято спільне рішення комітету з міністерством про те, який формат буде складання, що це буде, по-перше, знову ж таки в умовах, коли в нас, на жаль, продовжується війна і нам потрібно дбати про безпеку нашої вступної кампанії і не забувати про якість вступної кампанії, її прозорість. В цьому році знову ж таки прийнято було рішення, що в нас буде спрощено формат проведення зовнішнього незалежного оцінювання, ми знову будемо проводити національний мультипредметний тест з тими самими пріоритетами і з використанням того досвіду, який ми мали в попередній рік.

Було прийнято рішення про два обов'язкові предмети. По-перше, що це буде не два дні, а один, і тому, якщо це буде один день, для забезпечення цього пріоритету безпеки було прийнято рішення, що це буде не чотири предмети, а три, щоб це фактично реально і фізично можна було провести. Тому було прийнято спільне рішення про те, що це будуть два обов'язкові предмети, такі як українська мова і математика, і третій предмет буде на вибір, де буде історія України, іноземна мова й інші предмети, для того щоб кожна дитина могла собі вибрати її відповідно до профілю, коли вона буде вступати.

І основна дискусія на сьогодні на рівні Верховної Ради, між народними депутатами, точиться з приводу другого основного предмету, що в нас вже визначено і оголошено нашим абітурієнтам, що це буде математика. І є велика кількість правок, яка направлена на те, що це повинна бути історія України. Враховуючи те, що ми проговорили на засіданні підкомітету, то наша спільна позиція була в тому, що є різні думки представників різних фракцій, але ми виходимо з того, що ми вже заявили про той склад предметів і про те взагалі

бачення вступної кампанії, яка вже буде, для того щоб діти мали можливість спокійно до них готуватись. І в зв'язку з цим ми виходимо з цією позицією, що ми не будемо для того, щоб не було хаосу і змін, оскільки вступна кампанія це і так великий стрес для наших дітей, щоб вони розуміли, якась сталість була, їм вже оголосили ці правила і по цим правилам діти вже готуються. В зв'язку з цим і було прийнято рішення на підкомітеті з приводу всіх правок, які стосувались того, пропозицій народних депутатів з різних фракцій, про те, що обов'язковим предметом повинна бути історія України.

Тому така пропонується табличка, в якій фактично відхилено всі правки, які були подані з приводу другого обов'язкового предмету – історія України. І причини, в принципі, я вже вам сьогодні донесла, оскільки вже було прийнято спільне рішення, вже оголошено і діти вже готуються.

Зараз, звичайно, я надам слово іншим народним депутатам, які, звичайно, я так розумію, зараз захочуть виступити. Від себе особисто хочу сказати, що я з колегами іншими, достатньо великою теж кількістю депутатів, в тому числі і від "Слуг народу", ми подавали так само правку про другий обов'язковий предмет "Історія України". Для чого? Для того щоб все-таки ініціювати дискусію на рівні комітету і на рівні взагалі держави про те, що нам робити на майбутнє з тими предметами, які є обов'язковими і для складання в межах зовнішнього незалежного оцінювання, і для вступу в заклади освіти, оскільки ми знаємо, що математика у нас декілька років тому стала обов'язковою для складання в рамках ДПА у формі ЗНО, оскільки ми розуміли, яка у нас проблема ситуація з математикою. Держава взяла під контроль цю ситуацію, щоб покращити її, працювати і робити все, щоб покращити ситуацію з успішністю наших дітей по математиці і здійснювати контроль. Але, звичайно, залишалося правило вступу про те, що заклади освіти самі визначають перелік предметів за профілем, які необхідні для вступу за різними спеціальностями, і математика ніколи не була у складі обов'язкових предметів для вступу на всі спеціальності. Тому, звичайно, на майбутнє, на наступний рік хочеться заздалегідь почати цю дискусію і повернутися до того порядку, який у нас був, коли у нас визначаються обов'язкові предмети, які складаються в рамках ДПА. І потім математика є обов'язковою для вступу для тих абітурієнтів, які вступають

на відповідні спеціальності, де математика є. А ДПА повинні, звичайно, здавати наші абітурієнти по математиці, по українській мові, іноземна мова і історія України, як фактично і було до війни.

Проблема в тому, що, на жаль, зараз у нас НМТ, а не ЗНО, і на сьогодні немає іншої можливості. Але заздалегідь хотілося б ось таку дискусію на майбутню вступну кампанію, щоб заздалегідь підготувати наших випускників до того, які предмети є обов'язковими для складання в рамках ДПА, ЗНО або НМТ, а які є обов'язковими для складання, для вступу на навчання на різні спеціальності. Дякую. Колеги, хто хоче ще висловитися, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юліє Миколаївно, за вашу розлогу відповідь і запрошення інших народний депутат до дискусії.

ГРИШИНА Ю.М. Вибачте, Сергію Віталійовичу, це ваша, да, я тут не на підкомітеті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я це розумію, ви вчора проводили підкомітет довгий, тому це ще залишилася звичка. Все нормально. Отже, колеги, хто хоче долучитися до дискусії? Я бачу пан В'ятрович, будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Добрий день, шановні колеги!

Я буду ще мати виступ окремо по своїй правці. А зараз хотів би відгукнутися на те, що було сказано пані Юлією.

По-перше, я теж за те, щоб дискусія щодо того, як буде формуватися НМТ на наступний рік, якщо це буде знову-таки НМТ, починалось трошки швидше. І мені здається, що тут м'яч якраз на вашій половині поля. Тобто комітет мав би ініціювати цю дискусію трошки швидше. Можливо, таким чином в стресовій ситуації міг би (*нерозбірливо*), якби ми з вами трошки швидше про це дискутували.

Друге. Трошки зі здивуванням почув, що нібито вже є якесь спільне рішення і це спільне рішення вилилося в якесь оголошення для абітурієнтів, і тепер буде стресом міняти це рішення. Так от, спільним рішенням буде тільки ухвалення даного законопроекту. Жодним іншим спільним рішенням замінити

ухвалення законопроекту ми не можемо. Тому я би попросив, щоб ми все-таки самі свідомо чи несвідомо не вводили якраз суспільство в стрес тим, що наперед випереджали ті рішення, які щойно будуть ухвалені в парламенті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Володимире, так а в поправці ви ж щось

В'ЯТРОВИЧ В.М. А тепер по правці можна? Добре. Я думав, що ми по порядку будемо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зараз в обговоренні, тому просто репліка реплікою, а правка правкою. Тому, будь ласка, продовжуйте, вам слово.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Отже, шановні колеги, я прошу вас уважно і неупереджено розглянути поправку № 8, яку подав спільно з 21 депутатом з 5 фракцій та груп парламенту. На жаль, вже навіть дотепер ми бачили упереджене ставлення навіть у публічних виступах і медіа ще навіть до того, як ці правки були подані. А тепер у порівняльній таблиці усі змістовні поправки просто відкидаються під приводом, що вони, мовляв, цитую: "Не відповідають концепції законопроекту".

Колеги, концепція законопроекту зводиться до того, що до цифри 2022 додати цифру 2023? Ну, я вважаю, що якась така оцінка нашої роботи, наших поправок, наших пропозицій, вона трошки є зневажливою. Давайте поважати самі себе і один одного. Ніхто ж не сперечається, що цього року, як і минулого, через війну неможливо провести повноцінне ЗНО і треба дати можливість МОН встановити правила вступу до вишів. Але заявляти, що встановлення будь-яких рамкових вимог до цих правил суперечить концепції, я вважаю, що це просто неприйнятно. Завдання парламенту якраз і є (*шум у залі*) і встановлювати рамки для виконавчої влади, а не давати виконавчій владі (*шум у залі*)... Я перепрошую, тут хтось втручається

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз ми відключимо того, у кого включений мікрофон.

В'ЯТРОВИЧ В.М. ...повернутися до завдань парламенту.

Завдання парламенту, мені здається, якраз і є контролювати і встановлювати законом певні рамки для дій виконавчої влади, а не давати виконавчій владі карт-бланш чинити бучу. Саме тому я прошу уважно і неупереджено проаналізувати нашу правку і перш за все переконатися, що ця правка насправді залишає величезний простір для Міністерства освіти, які саме правила встановлювати. Отже, ми не вказуємо МОН, як саме проводити мультитест, яким має бути його формат і тривалість. Ми не встановлюємо перелік обов'язкових предметів, з яких тестування мають проходити всі, а визначаємо це як повноваження знову-таки МОН. Ми не вказуємо, чи мають бути предмети на вибір, але визначаємо, що МОН має право визначити кількість і перелік предметів на вибір вступників. Ми не вказуємо, якою має бути вага оцінок за той чи інший тест у спільному балі при вступі на ту чи іншу спеціальність. Це все ми залишаємо на розсуд Міністерства освіти. Поправка встановлює лише два рамкових обмеження і обидва вони спрямовані на те, щоб не допустити якраз зловживання МОН надзвичайними повноваженнями.

Отже, по-перше, тестування має проводитися "вживу" в тимчасових екзаменаційних центрах, як і було минулого року. Тобто це має бути реальна перевірка знань, хай і в спрощеному режимі, зважаючи на воєнний стан, на війну. І в жодному разі не так зване дистанційне онлайн тестування, яке по суті означало б знищення об'єктивного оцінювання знань як такого, бо вважають, що неможливо оцінювати, хто і як реально відповідає дистанційно на питання і які підказки чи інші якісь матеріали використовують.

По-друге, змістовна поправка. Як і минулого року, тести з української мови, з історії України мають складати всі учасники тестувань. Ще раз підкреслюю, ми не вказуємо, що лише ці два предмети чи більше предметів мають бути обов'язковими для складання всіма. Ми не забороняємо цією поправкою МОН призначати, наприклад, математику так само обов'язковим предметом. Тому ця дискусія – математика чи історія, вона трохи штучна насправді. Закон у разі врахування нашої поправки дасть їм можливість визначитися. Але представлений МОН проект, відповідно до якого складання тесту з історії України стає обов'язковим навіть для вступу на гуманітарні спеціальності, на мою думку, є алогічним, неприйнятним і дуже невчасним,

зважаючи на війну, яка зараз триває. Я вже говорив ці моменти з трибуни, повторюю їх ще раз. Нинішня війна – це в першу чергу війна за ідентичність. Тому іспити з української мови, з історії – це не просто якась оцінка шкільних знань, але свого роду іспит на громадянство, який точно, цей іспит, не може бути факультативним. Тому, шановні колеги, закликаю комітет підтримати цю правку, яка встановлює лише ці два рамкові обмеження для міністерства: тестування лише вживу і обов'язково зі складанням української мови та історії України. Загалом, вже питання якості освіти, я думаю, стоїть досить гостро. Війна триватиме, можливо, ще довго, але діти, ми всі впевнені в тому, мають здобувати освіту. І міністерство має робити все, щоб ця освіта в школі і у вишах була якісною. Тому, мені здається, вже зараз треба готуватися і до наступного навчального року, і до відновлення в 2024 році ДПА, і зокрема щоб в ДПА обов'язково була історія, і до поступового наближення до звичайного формату ЗНО. Над цим треба починати працювати вже зараз знову таки, щоб не підвищувати стреси в суспільстві, як ми це говорили на початку нашої розмови.

Тому наостанок ще раз закликаю підтримати правку номер 8, яка дозволить і повернути історію як обов'язковий предмет, і разом з тим дає можливості для Міністерства освіти встановлювати інші необхідні для міністерства рамки в проведенні національного мультипредметного тесту цього року. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Володимире. Я, з вашого дозволу, зараз передам слово Міністерству освіти і науки. З нами є заступник міністра пан Андрій Вітренко. А потім продовжимо з народними депутатами обговорення, якщо ви не проти. Пане Андрію, будь ласка. Яка ваша позиція?

ВІТРЕНКО А.О. Добрий день, шановний Сергію Віталійовичу, шановна Юліє Миколаївно, шановні народні депутати, дорогі колеги, запрошені! Міністерство освіти і науки України, проаналізувавши питання номер один і питання номер два, які винесені на засідання комітету, вважає, що законопроект в рамках комітету доопрацьований дуже якісно. Вважаю за необхідне прийняти законопроект в другому читанні Верховної Ради України в цілому як закон.

Що стосується зауважень pana Володимира, то Міністерство освіти і науки ніколи не казали, що національний мультипредметний тест буде проводитися в дистанційному форматі. Він буде проводитися в спеціально обладнаних приміщеннях, як і минулого року.

По-друге, ми вважаємо, що найбільшу валідність для оцінки здобувачами, майбутніми абітурієнтами здатності здобувати вищу освіту в національній системі освіти і науки України мають більше прогнозувати такі предмети, як математика та українська мова. І вважаємо, що третій предмет, такий як історія, яка є дуже важливою для кожного українця, для нас з вами, він може бути предметом на вибір. Я хочу сказати, що за досвідом минулих років, коли складалося зовнішнє незалежне оцінювання, то від року до року від 65 до 80 відсотків абітурієнтів обирали історію як предмет на вибір. Тому жодних застережень стосовно втрати національної ідентичності ми не поділяємо.

Ми вважаємо, що необхідно зробити три предмети: два з них обов'язкові – математика і українська мова і третій – на вибір, який буде нам вказувати спеціалізацію того чи іншого абітурієнта. До предметів на вибір ми пропонуємо винести: це історія України, іноземна мова, фізика, хімія і біологія. Хочу ще, до речі, нагадати дискусію минулорічну, коли Міністерство освіти і науки зробило три обов'язкові предмети. У нас була шалена дискусія серед абітурієнтів, які вважали, що історія України є зайвим предметом, тому що вони готувалися до вступу на медицину або на філологію іноземну. Тому ми вважаємо, що модель, яка була запропонована народними депутатами разом з Міністерством освіти і науки, є повністю актуальною і враховує безпекові заходи з метою захисту життя і здоров'я як здобувачів освіти, так і всіх учасників освітнього процесу. Хочу нагадати, і ми це транслюємо, і говоримо, що зовнішньому незалежному оцінюванню нічого не загрожує.

Дякую, скажімо так, пану Володимиру за його ініціативу, проте ми вже працюємо і готові до відновлення і державної підсумкової атестації, і зовнішнього незалежного оцінювання. Все залежить лише від військово-політичної ситуації на території України. І завдячуючи героїзму наших Збройних Сил, я впевнений, що ми дуже скоро повернемося до стандартного формату вступної кампанії та підсумкової атестації. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Андрію. Дякую, колеги. Чи є в когось бажання обговорити? Пане Ростиславе, я бачу руку. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. Дякую, пане Сергію.

В принципі, пан Володимир сказав досить розлого і чітко щодо змісту поправки. Я би додав кілька міркувань, які, я сподіваюсь, переконують все-таки зібрати необхідні голоси до цієї поправки.

По-перше, що стосується того, як готувалися, як абітурієнти планують і таке інше. Минулого року, справді, тут має певну рацію представник міністерства, що були палкі дискусії. Але вже склався порядок певний і якраз практично абітурієнти готуються, планують щодо вступу відповідно до того, як це було минулого року. Те, що було винесено, як ми сьогодні почули, вже було сказано, що будуть інші предмети, ну, за перепрошенням, але міністерство тут тоді трошки пішло попереду рішень, тому що закон був прийнятий лише щодо минулого року, який їх уповноважував на це. І цього року варто було б все-таки дочекатися рішення парламенту, а не щось оголошувати. Ну і, зрештою, пройшло не так багато часу, я не думаю, що щось би там кардинально змінилося. А друге зауваження, воно більше якраз стосується освіти. Знаєте, от готуючись там до засідання, передивився різні законопроекти, які подаються, і є у нас на розгляді не комітету, а Верховної Ради, законопроект щодо уточнення зобов'язань для тих, хто хоче прийняти українське громадянство за процедурою натуралізації. Так? Тобто для не громадян України. І так якось виходить, що ми просимо від них знати українську мову і українську історію. Ну якщо ми про це просимо інших, то я думаю, що абсолютно логічним є певний іспит на громадянство для тих, хто, власне, входить в доросле життя. І тут питання мови і історії є якраз принциповими складовими. А щодо того, що говорилося про необхідність мати знання з інших фахових предметів, ну якраз для того є предмети, навіть я кажу у множині, які можна брати до вибору.

Тому закликаю все-таки підтримати поправку номер 8, зважаючи на те, що якраз те, що говорив пан Володимир, передбачає, здається, всі можливі відповіді на всі можливі питання, які виникали і протягом минулого року, і те, з чим доводилося стикатися всім нам у цьому році. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ростиславе. Колеги, хто ще бажає виступити? Бо я потім просто підсумую і ми перейдемо до прийняття рішень. Якщо ні, то... Чи хтось ще хоче? Бачу, Наталка.

ППА Н.Р. Я коротенько.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ППА Н.Р. Так, хочу подякувати, бо мушу підключатись з дороги в ОБСЄ. Насправді ми можемо багато дискутувати, але все-таки, виходячи з того, що наші абітурієнти вже готуються до певного варіанту і що ми знайшли компромісне рішення, що з наступного року в ДПА будуть включати чотири предмети, і зокрема один з них "Історія України", я тут буду підтримувати це рішення, тому що вважаю, що справді "Історію України" повинні здавати не лише люди, які вступають в заклади вищої освіти, а всі. Тому це рішення підтримую і вітаю. Щодо того, наскільки правильне рішення цього року, то окрема дискусія. Але відповідно з того консенсусу, що ми знайшли і з тим, що далі "Історія" буде, я буду підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталіє Романівно.

Колеги, я з вашого дозволу тоді трішечки підсумую дискусію.

ГРИЩУК Р.П. Я ще хотів коротко сказати, Сергію Віталійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, Романе Павловичу, що не побачив руку. Будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Шановні колеги, я всім дуже вдячний за цю адекватну дискусію, яку ми підняли, і, здається, те рішення, на яке ми вийшли і яке виглядає доволі змістовним і правильним. Перше – це те, що ми маємо нарешті відійти від скасування ДПА і всіма можливостями робити так, щоб ДПА наступного року відбулось, як мінімум комунікувати, як мінімум, щоб всі готувались. Друге. Ми розуміємо, що всі учні мають мати певні компетенції. Зараз в законі це прописано, там, "Українська мова" і ідея з тим, щоб зареєструвати законопроект, там де зробити обов'язково ДПА з "Історії

України", "Іноземної мови", він дуже правильний. Дякую голові комітету, і всіх колег, хто тут є з народних депутатів, я закликаю підписати законопроект Бабака про те, щоб з 2024 року і далі "Історія України" була обов'язковою для всіх учнів, які закінчують школу, а не тільки для тих, хто планує вступати до закладів вищої освіти.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Тільки "Історія"? Вибач, Романе, що перебиваю.

ГРИЩУК Р.П. "Історія", "Іноземна мова", "Українська мова" і "Математика". І це правильно, бо в нас зараз учень, по суті, може отримати сертифікат про повну загальну середню освіту, взагалі не знаючи базових компетенцій з цих чотирьох важливих предметів. І ми тут сперечаємось про те, що треба "Історія" обов'язково до вступу зараз чи ні, але просто третина, яка взагалі випадає з нашої дискусії. Тому те, що ДПА запропоновано обов'язково, це правильно. І я думаю, що всі політичні сили мають підписатись, особливо ті, які підняли дуже голосно цю дискусію про "Історію України".

Друге. Я на підкомітеті запитував вчора Міністерство освіти з приводу взагалі, так, ми говоримо про важливість "Історії", але не тільки в форматі тестування, а взагалі про історичну освіту в школі, що зі змістом освіти. От зараз те, що мені вчора пан Олег Яресько відповів, можливо, Віра Борисівна зараз ще детальніше розкаже після голосування про "Історію України", те, що ми маємо зі змістом робити, що ми не просто говоримо про тестування, а це комплекс, що тестування буде наступного року, що в нас зараз пропрацьовується новий зміст "Історії України", що, можливо, треба популяризація, як у нас минулого була ідея року математики і був рік математики. Можливо, є сенс зробити рік історії. Тому ми з цієї дискусії, з цієї суперечки, яка в нас виникла, маємо вийти з правильним спільним рішенням і донести його суспільству. Мені здається, що це рішення наклеюється. Зараз ми маємо залишити так, як є. Далі ми робимо величезний акцент на тому, що історію мають знати всі, ДПА, воно обов'язкове, готуйтесь в 2024 році складати ДПА з "Історії України". Ми змінюємо, покращуємо зміст "Історії України" разом з науковцями, з тими, хто підтримує вивчення "Історії України", і до того виходимо. І так, це ситуація, в

якій виграє суспільство. Мені так здається. Тому дякую всім за це рішення і закликаю підписати законопроект голови комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу, Наталія Романівна руку ще підняла.

Наталіє Романівно, будь ласка.

ППА Н.Р. Перепрошую, то випадково. Я забираю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Давайте я тоді, з вашого дозволу, підсумую. Коли писався закон, який включав в собі зовнішнє незалежне оцінювання, тоді, власне, до написання залучалися експерти, які спеціалізуються на оцінюванні. В нашому з вами випадку це навіть не Міністерство освіти як таке і, напевно, не комітет, а Український центр оцінювання якості освіти. Це ті люди, які впроваджували з самого початку і пілотні проекти, експериментальні проекти зовнішнього незалежного оцінювання, які продовжують далі це робити. І коли ми говоримо про воєнний час, як і минулого року, так і цього року, основна суть закону – це передати повноваження визначення Міністерству освіти і науки, а ми про це не пишемо прямо, але насправді Українському центру оцінювання якості освіти. І вони в свою чергу самі як спеціалісти профільні з освітніх вимірювань визначають за тих обмежень, які у нас існують, які предмети краще поставити. Так, вони науково обґрунтовують, що українська мова і математика – це предмети, які мають найбільшу прогностичну валідність, що означає, що опанування цих двох дисциплін показує найбільшу кореляцію з успішним проходженням програми бакалаврату. І це дуже важливо, це й в умовах обмеженості, коли ми не можемо провести повноцінне ЗНО з 4 або 5 дисциплін, а маємо лише 3 години тесту з безпекових обмежень для дітей, тоді вони обирають ці два предмети. Якщо ми додамо ще один предмет, четвертий, це теж можливо. Але тоді або тест 4 години буде для дітей, або тести стануть простішими і ми знову отримаємо 10 тисяч 200-бальників, як минулого року, що вочевидь не релевантно поточній ситуації і тій освіті, яку зараз в умовах війни отримують наші діти в бомбосховищах. Заміщувати, ну з двох причин, напевно, нелогічно, тому що, по-перше, змінювати один предмет іншим – це просто некоректно

після того, як місяць тому на вимогу, власне, вступників і батьків ми з Міністерством освіти зробили спільну комунікацію. Це, до речі, для того, щоб не було потім зловживань кимось над правами, про які говорив автор правки, Міністерством освіти. Тому, власне, це було прокомуніковано.

І справді дітям потрібно Звісно, коли ми говоримо, наприклад, про математику, чому вона показує найвищу прогностичну валідність? Тому що це не питання знання формул, це навіть не питання того, вміє дитина відрізнати паралельне від перпендикулярного або додавати дробу, це про логіку мислення, це про методи, засоби і інструменти вирішення задач, це про той *problem solving*, про який ми завжди говоримо, що ми хочемо змінити нашу освіту, щоб вона була практично орієнтованою. І це, власне, про створення нових зв'язків в мозку, які дозволяють вирішувати проблеми і задачі. Нехай ці задачі математичні, які діти бачать на дошці, вони більше ніколи в житті не побачать, але методи, інструменти і засоби в них в голові залишаться. І це просто інший спосіб мислення, що і потрібно, власне, вищій освіті.

Ну а щодо того, про що вже згадав пан Роман, повірте, ми всі усвідомлюємо і дуже чітко усвідомлюємо, наскільки зараз історія України важлива і для розвитку нашого суспільства, і взагалі для національно-патріотичного виховання. Тому ми абсолютно підтримуємо, але вважаємо, що цей предмет мають здавати не тільки при вступі в університеті, а насамперед при виході зі школи. Тому годину тому я зареєстрував законопроект, який ми всі спільно узгодили комітетом, і я прошу всіх долучатися до підписання, всіх народних депутатів, всі фракції, він буде відкритий для підпису до вечора, він якраз говорить про те, що з наступного навчального року обов'язковими предметами в державній підсумковій атестації, окрім української мови і математики, стає історія України і іноземна мова. Історія України зрозуміло чому, а іноземна мова тому, що ми надшвидкими темпами почали рухатися в Європейський Союз і хочемо, щоб наша молодь була конкурентоздатною на світовому ринку.

Також цей закон вносить зміни в державний стандарт, так само додаючи туди історичну компетентність і компетентність у знаннях іноземної мови. Тому, колеги, я дуже вас прошу долучатися до підписання.

І у мене є ще одне прохання: давайте, будь ласка, наступного навчального року ми з вами не будемо реєструвати і підписувати законопроекти, які знову, вчетверте поспіль, будуть відміняти обов'язкову Державну підсумкову атестацію. Я вас дуже прошу, вже Міністерство освіти, пан Андрій Вітренко сказав, що ми готуємося до проведення Державної підсумкової атестації. І таким чином, якщо у нас ці 4 дисципліни, 4 предмети будуть обов'язковими для Державної підсумкової атестації, у нас значно скоротиться саме зовнішнє незалежне оцінювання, тому що буде потрібно лише собі добрати один спеціальний предмет, який буде вимагати спеціальність.

І щодо цього річного вступу. Справді, цього річний вступ буде, оці предмети, які здають діти, будуть мати різні коефіцієнти при вступі: на гуманітарні спеціальності історія України буде превалюючою, вона буде мати найвищий коефіцієнт, що спонукатиме дітей обирати історію України. Це те, про що ми говорили з вами під час першого читання. Ми своє слово з Міністерством освіти завжди тримаємо.

Тому, шановні колеги, у мене є пропозиція. Ми можемо, звичайно, йти по окремих правках, але є пропозиція затвердити таблицю правок з усіма правками в тому вигляді, в якому її озвучила Юлія Миколаївна Гришина, і в тому вигляді, в якому вона вам всім роздана. Всі правки, подані до цього законопроекту, відхиляються. Приймаються, враховуються 4 комітетські правки, які ми проголосували в першому питанні.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Пане голово, а можна все-таки окремо поставити правку номер 8? Я би хотів, щоб відбулося голосування, а тоді вже

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Володимире, повірте мені, воно буде абсолютно таким самим, як і рішення комітету. Тому

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я би хотів все-таки голоси побачити. Був би вдячний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. От народні депутати члени комітету, які з нами поряд знаходяться, кажуть, що будемо голосувати всю таблицю правок, якщо ви не заперечуєте.

З вашого дозволу, ставлю на голосування проект рішення комітету. Перше. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2023 року (реєстраційний номер 8228-1, поданий Кабінетом Міністрів України) за результатами його розгляду в другому читанні прийняти в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Друге. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата України голову комітету Сергія Бабака. Хто - за, прошу голосувати.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто утримався? Хто проти? Проти – Ростислав.

Сергію Валерійовичу, ви "зависли" чи? ... Так, "зависли".

Отже, проти – Ростислав. Всі інші – за.

КОЛЕБОШИН С.В. Я – за. Просто "зависла" картинка.

Отже, за – 10. Проти – 1. Рішення прийнято. Дякую, колеги.

Переходимо до наступного питання. Пункт третій порядку денного: про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо надання державної цільової підтримки окремим категоріям осіб у сферах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти (реєстраційний номер 8400). Доповідачем є я – автор законопроекту, співдоповідачами Ольга Володимирівна і Юлія Миколаївна.

Шановні колеги, я дуже коротко. Насправді, ця необхідність змін зумовлена доповненням переліку категорій осіб, яким надається державна цільова підтримка відповідно до Закону про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їх сімей. Його розроблено з метою врегулювання розбіжностей в окремих положеннях відповідних законів України щодо забезпечення особливого соціального статусу та надання державної цільової підтримки. Він, по суті, приводить наше освітнє

законодавство у відповідність до закону, який був прийнятий до тих змін до соціальних законів. Гроші на це в бюджеті є. Всі погоджуються.

І передаю слово головам підкомітетів, якщо є бажання виступити.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, Сергію Віталійовичу. З вашого дозволу я коротко пройдуся по висновках. Ми отримали висновки Головного науково-експертного управління. Воно висловлює чисто технічні зауваження щодо порядку набрання чинності законопроекту, а також звертає увагу, що за загальними вимогами законодавчої техніки у разі внесення змін вони повинні подаватись в хронологічному порядку. Це чисто технічні зміни, які ми можемо виправити техніко-юридично.

Комітет Верховної Ради з прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин підтримує даний законопроект, що підтверджується висновком комітету. Міністерство освіти, з дозволу Міністерства освіти я коротко скажу по висновку, теж підтримує і висловлює свою думку щодо відсутності зауважень. Міністерство фінансів наголошує на тому, що розширення категорій осіб, яким надається цільова підтримка, потребуватиме додаткових видатків. Міністерство з питань реінтеграції окупованих територій підтримує даний законопроект. Міністерство соціальної політики у висновку також підтримує законопроект і висуває певні зауваження, але вони можуть бути доопрацьовані.

І Національна академія педагогічних наук не має зауважень до даного законопроекту. Законопроект підтримується всіма нашими стейкхолдерами. Колеги, якщо має бажання хтось висловитись? Знову забрала слово у Сергія Віталійовича, так як Юлія Миколаївна, але думаю, він не проти. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сьогодні можна, Ольга Володимирівна, це нормально.

Юліє Миколаївно, якщо вам є щось додати, будь ласка. Якщо ні, то я запитаю у інших народних депутатів, чи є бажання і необхідність обговорювати цей проект закону. Якщо ні, то, шановні колеги, ставлю на голосування проект рішення комітету. Перше: рекомендувати Верховній Раді включити проект

Закону України (реєстраційний номер 8400) до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України. Друге: рекомендувати проект Закону 8400 за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок. Доповідачем на пленарному засіданні визначити голову комітету Сергія Бабака. Одну секунду. Вибачте, колеги. Давайте ще раз, з вашого дозволу, тут мені зауважили на одну технічну неточність, яку треба обов'язково в рішенні комітету затвердити. Так, по цьому закону. Отже, ставлю на голосування проект рішення комітету. Перше. Включити проект Закону (реєстраційний номер 8400) до порядку денного дев'ятої сесії. Друге. Рекомендувати проект Закону 8400 за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому з урахуванням такої пропозиції комітету та техніко-юридичних правок: "В абзаці третьому підпункту 1 пункту 1 розділу I слова "громадянського протесту" замінити словами "одержаних під час масових акцій громадянського протесту". Доповідачем визначити голову комітету.

Отже, шановні колеги, хто - за, прошу голосувати.

КОЛЮХ В.В. Колюх - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто утримався? Хто проти? Одноголосно.

Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання. Пункт четвертий порядку денного: про проект Закону про внесення змін до статті 19 Закону України "Про професійну (професійно-технічну) освіту" щодо окремих аспектів процедури ліцензування (реєстраційний номер 8365). Доповідачем є Ольга Володимирівна Коваль, як і автор законопроекту і голова підкомітету.

Ольго Володимирівно, будь ласка.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Законопроект є за своєю суттю простий. Він просто прибирає зайві бюрократичні і недоцільні бар'єри у врегулюванні діяльності закладів професійної освіти. Тобто обов'язковості проходження ними повторної процедури ліцензування при переоформленні ліцензії, яке зумовлюється

зміною форми власності, найменування або юридичної адреси без зміни їхньої фактичної адреси або при зміні кваліфікаційного угруповання (за Національним класифікатором професій) професії, за якою відбувається підготовка відповідно учнів у закладах професійної освіти. Ця норма є аналогічною до норми, яка діє уже в Законі про вищу освіту, в Законі про фахову передвищу освіту. Ну ми приводимо, скажемо так, до певної справедливості всі рівні освіти. Це коротка суть законопроекту. З вашого дозволу по висновках. Головне науково-експертне управління надає також в основному технічні зауваження, тобто це є те, що перехідні положення не можуть міститися в законопроектах - внесення до інших законів. Тобто ми написали в тексті закону "Прикінцеві, перехідні положення", а повинні були написати просто "Перехідні положення", скажемо так, технічне зауваження. І ще одне зауваження, яке висуває ГНЕУ, але, на нашу думку, воно є трішечки недоцільним, тому що висувається зауваження, що відповідно до Закону про ліцензування видів господарської діяльності зміна найменування ліцензіата – акціонерного товариства, на що я наголошую, зі зміною його типу відбувається повторне оформлення ліцензії. У нас немає закладів професійної освіти, які є акціонерними товариствами. Тому якби ця правка для наших типів закладів не є суттєвою. Інші зауваження є чисто технічними, які ми можемо виправити нашим рішенням комітету.

Комітет з питань бюджету за підсумками свого розгляду приймає рішення, що законопроект не матиме впливу на показники бюджету, Міністерство фінансів повідомляє, що норми не суперечать нормам, що регулюють бюджетні відносини, Міністерство освіти і науки, я бачу, присутнє тут. З їхнього дозволу, щоб зекономити час, я коротко скажу, що вони повністю підтримують законопроект і також не мають зауважень до тексту законопроекту. На підкомітеті ми даний законопроект розглянули, членами підкомітету було запропоновано рішення підтримати його за основу і в цілому.

І також хочу наголосити, що пропонується доповнити даний законопроект пропозиціями комітету стосовно техніко-юридичних правок, про які скаже голова комітету вже в рішенні. Дякую.

ГОЛОВЮЧИЙ. Дякую, Ольго Володимирівно.

Колеги, чи є необхідність обговорювати? Хто хоче виступити з цього питання? Ольга Володимирівна все детально презентувала. Тому, з вашого дозволу, тоді ставлю на голосування проект рішення комітету. Перше: рекомендувати проект Закону України (реєстраційний номер 8365) включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України. Друге: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону (реєстраційний номер 8365) за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому з урахуванням відповідно до зауважень Головного науково-експертного управління Верховної Ради України такої пропозиції комітету та техніко-юридичних правок. Абзац другий пункту другого розділу II викласти в такій редакції ("Прикінцеві положення"): "Цей закон набирає чинності з дня наступного за днем його опублікування". Кабінету Міністрів у місячний строк з дня набрання чинності цим законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим законом і забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правові акти у відповідність з цим законом. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради визначити Ольгу Володимирівну Коваль.

Хто за, прошу проголосувати. Хто утримався? Хто проти? Дякую. Одноголосно. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання. Пункт п'ятий порядку денного: про проект Закону про внесення змін до статті 51 Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників у питанні надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу (реєстраційний номер 8378).

Доповідачем має бути Скрипка Тетяна Василівна – автор законопроекту. Я не знаю, чи є з нами. Не бачу. Співдоповідачем є Олена Георгіївна Лис – голова підкомітету.

Напевне, Олено Георгіївно, будь ласка, вам слово. Або, якщо хочете, я в двох словах представлю про що законопроект. Як вам зручніше?

ЛИС О.Г. Вітаю всіх! Дякую, Сергію Віталійовичу. Я, звичайно, хочу, щоб ви більш детальніше розповіли про даний законопроект.

Коротко хочу сказати, що 20 лютого на засіданні підкомітету був розглянутий законопроект, всі зауваження, пропозиції відповідними стейкхолдерами. І було прийнято рішення на засіданні підкомітету прийняти даний законопроект за основу і в цілому. Про актуальність і необхідність даного законопроекту так само було проговорено. Цього потребує і освітянська спільнота, і суспільство в цілому, тому я рахую, що даний законопроект на часі. І дякую всім колегам, які підтримали даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Олено.

Якщо коротко про цей законопроект, він справді дуже короткий, він вносить зміни в частину другу статті 51 Закону про повну загальну середню освіту. І ми всі пам'ятаємо, що там йдеться про підвищення кваліфікації педагогічних працівників, на що виділяється 150 годин, і 10 відсотків з них іде на підвищення кваліфікації в частині інклюзії. Ми розуміємо, що зараз, під час воєнного стану, особливо стало це очевидним, що в нас недостатня підготовка, на жаль, педагогічних працівників у частині психологічної підтримки всіх учасників освітнього процесу, та й себе, в принципі, теж. Ми ж розуміємо, що більша частина населення України буде з посттравматичним стресовим розладом в тій чи іншій мірі, і ми з вами теж (це не секрет), просто воно буде по-різному в кожного проявлятися, але так само воно проявляється у наших вчителів і у дітей. І тому це абсолютно необхідний крок, так само як інклюзія, виділити 10 відсотків часу на підвищення кваліфікації для розвитку практичних навичок в питанні наданні психологічної підтримки і самим собі в першу чергу, своїм колегам і дітям, з якими наші вчителі працюють. Цей законопроект погоджено з усіма органами влади, всі – за. Це лягає в концепцію Першої леді, яка опікується питаннями психологічної підтримки і розвитку соціально-емоційного інтелекту. Це просто потребує наша система освіти.

Колеги, чи є необхідність обговорювати це питання? Так, Сергію Валерійовичу, бачу руку, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Так, я просто додам. Тут обговорювати немає чого. Зрозуміло, що такі речі треба підтримувати під час війни. Хоча, якщо чесно, ми

в законі практично, з моєї точки зору, робимо речі, які мають робитися в підзаконних актах, тобто розподіл годин. Але зараз ми обов'язково маємо знайти механізм для того, щоб якомога більше наші громадяни, зокрема наші діти, отримували психологічну підтримку.

Хотів би зауважити, що це лише один із кроків, і нам треба працювати з реформою педосвіти, щоб не тільки ті вчителі, які вже готові, перевчалися, скажімо так, довчалися, але і ті, хто вчився на вчителів у педвишах, педколеджах, суттєво змінити підходи до того, як вони вчаться психологічним якимись там методикам і так далі. Тобто це лише один із кроків.

Прошу підтримати. Дійсно, це те, що необхідно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Валерійовичу.

Колеги, хто ще хоче виступити? Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення комітету. Перше: рекомендувати Верховній Раді України включити проект Закону (реєстраційний номер 8378) до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України. Друге: рекомендувати проект Закону (реєстраційний номер 8378) за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу і в цілому з урахуванням такої пропозиції комітету та техніко-юридичних правок.

Розділ II викласти в такій редакції ("Прикінцеві положення"): "Цей закон набирає чинності через 1 місяць з дня його опублікування, крім пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня опублікування цього закону".

Друге: "Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим законом, забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим законом".

Доповідачем на пленарному засіданні визначити голову підкомітету Лис Олену Григорівну. Хто – за, прошу проголосувати.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто проти? Хто утримався? Ніхто. Одноголосно. Рішення прийнято. Дякую, колеги.

Переходимо до наступного пункту порядку денного, пункт шість: про проект Закону про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо виборів керівника наукової установи (реєстраційний номер 6236). Доповідачем є Інна Романівна Совсун. Я не знаю, чи вона є з нами. Немає.

Тоді співдоповідачем є Валерій Вікторович Колюх – голова підкомітету. Валерію Вікторовичу, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Добрий день, шановні колеги! Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо виборів керівника наукової установи (реєстраційний номер 6236), поданий народними депутатами Інною Совсун і іншими народними депутатами України, насправді визначає вимоги до виборів керівника наукової установи та процедуру виборчого процесу. Незважаючи на те, що законопроект і новели в цьому законопроекті є слухними, ми детально на засіданні підкомітету з питань науки і інновацій розглянули всі висновки експертів, які надані по цьому законопроекту, за результатами розгляду прийняли рішення – повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерію Вікторовичу. Шановні колеги, рішення підкомітету, пропозицію ви чули. В принципі, ми детально обговорили це на засіданні підкомітету. Я не знаю, якщо в когось є бажання висловитись, будь ласка, і поставимо на голосування пропозицію підкомітету.

Якщо немає бажаних, то ставлю на голосування проект рішення комітету: відповідно до пункту третього частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України рекомендувати Верховній Раді України проект Закону (реєстраційний номер 6236) за наслідками його розгляду повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Співдоповідачем визначити на засіданні Верховної Ради голову комітету Сергія Бабака. Хто - за, прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є. Хто утримався? Юліє Миколаївно, бачу. Хто утримався? Хто проти? Немає. Всі – за, одноголосно. Рішення прийнято. Дякую, колеги.

Переходимо до наступного питання порядку денного, пункт вісім: про проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо узгодження законодавства у сфері оренди та приватизації державного та комунального майна. Вибачаюсь, пункт сім порядку денного: про проект Закону про внесення змін до Закону України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори для встановлення порядку використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у наукових та навчальних цілях (реєстраційний номер 6470).

Да, колеги, це значно цікавіше питання. Доповідачем є Валерій Вікторович Колюх. Валерію Вікторовичу, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, законопроект про наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори для встановлення порядку використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у наукових та навчальних цілях (реєстраційний номер 6470) був предметом розгляду засідання підкомітету з питань науки та інновації. За результатами розгляду ми не прийняли жодного рішення, а зазначили, що варто було б почути думку Міністерства охорони здоров'я, до предмету відання якого належить більше питання надання дозволу і ліцензій на користування, вірніше, дослідження наркотичних і психотропних речовин, а також, можливо, Академії медичних наук послухати думку. Я хочу зазначити, що даний законопроект більше стосується предмету відання Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування.

Особисто моя позиція така, що я не вбачаю потреби у прийнятті цього законопроекту і не думаю, що у наукових установ є проблеми з дозволом від Міністерства охорони здоров'я досліджувати в наукових цілях наркотичні речовини і прекурсори.

Але, незважаючи на те, що автора законопроекту немає, шановні колеги, прошу просто вдуматись в назву самого законопроекту: "Про наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, використання їх у наукових – ладно, погоджуюсь, – та навчальних цілях". Це як? В школах будуть дітей вчити, як канабісом користуватись? Чи як це розуміти? Я вважаю, що даний законопроект потрібно відхилити взагалі. Але, з поваги до автора, нехай, можливо, запропонує варіант дослідження психотропних речовин лише в наукових цілях і оміне наших дітей в школах цим дослідженням.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерію Вікторовичу. Емоційно, все зрозуміло. Дякую. Дуже мудро, насправді. Шановні колеги, є необхідність обговорення цього проекту закону? Колеги, через те, що головний комітет є Комітет з питань здоров'я нації, насправді, ми з ними мали розмову, вони якраз цей законопроект і відхилять, власне. Але тут треба погодитись, що якщо в наукових цілях це підходить і доречно, і зрозуміло, що це може використовуватись, як це може, для чого це може використовуватись, але коли в проекті закону ми, звісно, бачимо, що це стосується і середньої освіти, воно стає трішки лячно. Тут я абсолютно підтримую Валерія Вікторовича.

Тому, колеги, ми на підкомітеті не визначились, власне, з рішенням. Я так розумію, що у нас є чотири варіанти: рекомендувати його за основу, рекомендувати відхилити, рекомендувати на доопрацювання, у нас є четвертий варіант – відправити його на головний комітет разом з нашими висновками і нехай вони приймають рішення. Який ви обираєте?

КИРИЛЕНКО І.Г. Четвертий варіант правильний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, як завжди, мудрість Івана Григоровича направляє нас, я впевнений, в правильне русло. Тому є пропозиція відправити його на розгляд головного комітету разом зі своїми зауваженнями, разом зі своєю категоричною позицією щодо неможливості допуску цих речей до середньої освіти і взагалі сильно подумати над тим, чи взагалі це стосується освітніх питань. Тому нехай вони визначаються, а вони запевняють, що це вирішено на підзаконних актах. Ну якщо так, то закон буде відхилений.

Якщо не заперечуєте, ставлю таку пропозицію на голосування. Проект рішення комітету: рекомендувати головному комітету визначитися щодо законопроекту (реєстраційний номер 6470), направити цей висновок і висновки експертні, які надійшли до нашого комітету, головному комітету – Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування. Хто – за, прошу проголосувати. Хто утримався? Хто проти? Дякую, колеги.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимире.

Дякую, колеги. За – одноголосно. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт восьмий: про проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо узгодження законодавства у сфері оренди та приватизації державного та комунального майна (реєстраційний номер 6102-д). Доповідачем мав би бути пан Дмитро Наталуха, автор законопроекту. Його з нами немає. Тому співдоповідачем є Валерій Вікторович Колюх.

Валерію Вікторовичу, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні народні депутати! Реєстраційний номер цього законопроекту 6102-д, внесений він народними депутатами України Наталухою та іншими 13 лютого 2023 року, хочу на цьому наголосити. І профільний Комітет з питань економічної політики вже прийняв рішення відповідно до цього законопроекту, не чекаючи висновків, у тому числі, тих державних структур і інституцій, яких стосується цей законопроект. А мова йде якраз про майно Національної академії наук, галузевих академій наук та освітніх закладів.

Як зазначається в пояснювальній записці до законопроекту, його розроблено з метою удосконалення окремих етапів передачі державного та комунального майна в оренду та приватизації такого майна, що дозволить зробити процес більш зручним та ефективним. Незважаючи на те, що питання законодавчого врегулювання питань оренди майна, яке належить академіям наук галузевим і Національної академії наук, а також освітнім закладам, а

також приватизації, можливої приватизації того майна, яке не використовується за цільовим призначенням, воно нагальне на сьогодні, але зважаючи на те, що даний законопроект не містить певних запобіжників стосовно того, що це майно можна буде приватизовувати і передавати у подальшу власність іншим суб'єктам господарювання, зважаючи на те, що закон не передбачає, наприклад, як говорять експерти, можливості використання коштів від приватизації об'єктів академій наук на статутну діяльність самих цих академій. тобто по суті кошти від приватизації ідуть до державного бюджету, і як зазначив автор законопроекту, якась частина з них може йти на потреби науки, то виникає питання: а чому не всі кошти на підтримку науки, а якась лише частина?

Крім цього, законопроект передбачає, і це, в принципі, мене лякає, особливо як голову підкомітету, що внесення змін до Закону про приватизацію державного комунального майна передбачає виключити з переліку об'єктів, які не підлягають приватизації, наукові установи, які включені до Державного реєстру наукових установ, яким надається державна підтримка. Ну, якщо ми приймемо в такій редакції законопроект, то я думаю, дендропарк "Софіївка" в Умані можна буде приватизувати згодом.

Тому, шановні, моя особиста позиція і позиція підкомітету, ми вчора розглядали це питання, все ж таки направити на доопрацювання цей законопроект. А хоча ні, ми прийняли рішення про те, що відповідно до пункту третього статті 114 Регламенту Верховної Ради України рекомендувати профільному комітету направити на повторне перше читання. Таке було рішення засідання підкомітету вчорашнє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерію Вікторовичу. Ми справді вчора на підкомітеті дуже багато часу і ґрунтовно приділили увагу цьому проекту закону і прийняли рішення рекомендувати відправити на повторне перше читання через те, що насправді там регулюється це коло питань, яке регулюється цим законом, набагато ширше, ніж наші. Але по нашим в нас категорична позиція насправді, тому що якщо не буде механізму, якщо не буде чітко означених критеріїв, якщо вони нас не будуть влаштовувати як сферу, то ми не будемо це підтримувати і за це голосувати. І там є маса подібних норм, де виникають

питання, наприклад, про три роки невикористання. Слухайте, ну в нас вже третій рік: 2 роки COVID і 1 рік війни Що буде ще через рік? У нас може бути досить велика кількість закладів освіти або наукових установ, які свою роботу не будуть проводити за цей час, і в нас частина з них, особливо в прифронтових територіях, там де недалеко від зони бойових дій, то вони всі можуть бути приватизовані. Ну це просто ненормально.

Нам треба дуже уважно поговорити. Я поговорю з головою комітету насправді для того, щоб ми ці норми або в принципі виключили, бо вони викличуть неймовірний суспільний резонанс, або, ну в принципі, не відкидаючи ідею взагалі можливості, ну давайте проговоримо з ними разом, спільно, якщо потрібно, створимо робочу групу, залучимо наші академії наук, представників закладів освіти, представників міністерства і поговоримо над механізмами. І особливо те, що говорив Валерій Вікторович, компенсація. Ми все продаємо в державний бюджет, так? А чому не на науку, чому не на освіту, чому не на конкретні установи, які можуть, можливо, відмовлятися від частини свого майна, але отримувати за це додаткове фінансування?

Тобто можливостей багато, ми про них вже неодноразово говорили, але насправді ще ні в кого не було хоробрості їх виписати, тому що це сфера впливу або, скажемо, сфера відповідальності Комітету з питань економічного розвитку. Ну вони спробували, це їх перша спроба. Я вважаю, що потрібно цю першу спробу їм повторити. І тому погоджуюсь з Валерієм Вікторовичем, давайте рекомендуємо його відправити на повторне перше. Юліє Миколаївно.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергію Віталійовичу. Я пару слів теж скажу. Ми всі після обговорення цього питання на засіданні підкомітету єдині в тому, що та пропозиція Комітету економічного розвитку, яку ми зараз обговорюємо, вона абсолютно не співпадає з нашим баченням, з баченням і народних депутатів фактично, я так розумію, з усіх фракцій, оскільки та пропозиція, яка нам зараз надана, так, вона ні при яких умовах не може бути прийнята. Там немає нічого про реальне вирішення проблеми, для того щоб наша сфера від цього вирішення проблеми теж отримала якийсь зиск, а не просто всі кошти пішли в державний бюджет. Оскільки сфера освіти і науки потребує підтримки

та ті об'єкти, про які ми говоримо, зараз їх використання – все-таки не можна назвати цю процедуру ідеальною, ми обговорили, що дійсно щось потрібно змінювати, прийшов час якимось чином нам пропрацювати цю процедуру для того, щоб більш ефективно у нас було використання майна, щоб більше можливості отримували наукові заклади, заклади освіти від використання цього майна. І тому я повністю погоджуюся з таким рішенням, що ми не можемо підтримати цей законопроект, але ми дійсно прийняли рішення зв'язатися з Комітетом економічного розвитку і все-таки взятися за цю складну проблему, яка потребує вирішення, але реально, звичайно, не таким чином, як нам зараз запропонували. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юліє Миколаївно.

Колеги, чи хтось ще хоче виступити? Я бачив, здається, руку заступника міністра. Зараз ми переключимо Zoom. Вже не бачу.

КОСТЮЧЕНКО О.В. Так-так. Доброго дня, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, пане Олександр, будь ласка.

КОСТЮЧЕНКО О.В. Я буквально два слова, не бачу сенсу після підкомітету багато говорити. Юлію Миколаївну абсолютно підтримую. Тут дійсно саме в запропонованій редакції, скажемо так, ми бачимо дуже багато ризиків. Тобто ті запобіжники, які формувалися роками для того, щоб зберегти майно, мережу і все інше, то зараз це може постати під певний сумнів. Ну з іншого боку, над цими питаннями треба працювати, однозначно треба, тому що законодавець нас зобов'язує ефективно використовувати дане майно і там особливості певних правових структур, наприклад, національних закладів або ще якихось інших. Тобто це вхід без виходу, ну не беручи до уваги і моменти, які були там від (*нерозбірливо*). Ну тобто я погоджуюсь, мабуть, що треба таку широку робочу групу створювати і, скажемо так, пропрацювати неспішно, скажемо так, пропрацьовувати, тому що ми ж ставимо собі за мету саме збереження максимальне і недопущення, скажемо так, втрати або виведення тощо. Тому що контролювати таку кількість, скажемо так, реально буде

неможливо. Дякую. Рішення комітету вважаю більш ніж справедливим в даному випадку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олександрє.

Я бачу руку, Володимир Андрійович Журавель.

ЖУРАВЕЛЬ В.А. Так. Добрий день! Вельмишановний Сергію Віталійовичу, шановні народні депутати, запрошені, Національна академія правових наук і її профільні інститути також долучалися до підготовки науково-правових висновків з приводу законопроекту, який ми сьогодні обговорюємо. Ми висловили такі ж свої зауваження, вони кореспондуються і співпадають із тими думками, які сьогодні висловили шановні народні депутати і головуючий. Ми також вважаємо, що законопроект потребує суттєвого доопрацювання, внесення відповідних змін, коригувань і також впровадження відповідних запобіжників, про які сьогодні велась розмова.

Тому і в подальшому ми готові до плідної співпраці. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги, чи ще хтось бажає висловитись? Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення комітету: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону (реєстраційний номер 6102-д) відповідно до пункту три частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України за результатами його розгляду в першому читанні направити до головного комітету для підготовки на повторне перше читання, визначивши при цьому основні положення, принципи і критерії, яким повинен відповідати доопрацьований законопроект в його структурній частині. Направити цей висновок, а також вищезазначені висновки установ та організацій, до Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку, визначеного головним з опрацювання цього законопроекту.

Хто - за, прошу проголосувати. Хто утримався? Бачу.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто проти? Нікого. За – одногolosно. Колеги, дякую, рішення прийнято.

Переходимо до наступного пункту порядку денного, пункт дев'ятий: про внесення змін та доповнень до рішення комітету від 05.10.2022 року про створення робочої групи для підготовки до другого читання проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України (реєстраційний номер 5450). Романе Павловичу, будь ласка, голова підкомітету з питань освіти впродовж життя. Прошу.

ГРИЩУК Р.П. Ще раз доброго дня, колеги!

Максимально технічне рішення. В зв'язку зі звільненням з посад Міністерства освіти України пропонується виключити зі складу робочої групи Божинського та Салькової та включити до складу робочої групи Овчаренка Вадима Миколайовича, Шкуру Геннадія Анатолійовича, Осіпову Зінаїду Сергіївну та Каратєєву Наталію Віталіївну. Все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Романе Павловичу.

Є сенс в обговоренні? Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення, яке щойно озвучив Роман Павлович.

Хто – за, прошу проголосувати. Сергій Валерійович?

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

КОЛЕБОШИН С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто утримався? Хто проти? Дякую, колеги. Одноголосно рішення прийнято.

Переходимо до наступного пункту порядку денного, пункт десятий: про конкурс на іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук за 2023 рік та тематику конкурсних стипендіальних робіт на 2024 рік. Доповідачем є Валерій Вікторович Колюх.

Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, експерти провели попередню, скажімо, експертизу робіт, поданих на стипендію Верховної Ради України для молодих вчених – докторів наук за 2023 рік, і виявили 4 роботи, які варто зняти з

розгляду. Чому? Тому що одна робота – вік конкурсанта або номінанта на стипендію вже вийшов, тобто понад 40 років, 2 роботи пропонується зняти з розгляду тому, що конкурсанти вже отримували стипендії в попередні роки, і відповідно в нас вже є зміна щодо положення, яке передбачає, що ми не маємо права розглядати роботи, які в попередні роки мали стипендію або премію. Ну і четверта робота – сама номінантка відмовилася від подальшої участі в конкурсі, подала відповідний лист на комітет. Тому 4 роботи пропонується зняти з розгляду на конкурс про іменні стипендії Верховної Ради для молодих вчених – докторів наук за 2023 рік. Але конкурс при цьому продовжується.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це дуже добре, насправді.

Колеги, чи є в когось бажання обговорити? Є необхідність? Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення комітету: інформацію про конкурс на іменні стипендії Верховної Ради України для молодих вчених – докторів наук за 2023 рік взяти до відома. Погодитися з висновками експертів та зняти з подальшого конкурсного відбору на стипендії за 2023 рік роботи конкурсантів: Бойко-Бузиль Юлія Юріївна, Мовчан Роман Олександрович, Харченко Василь Олегович, Бардус Ірина Олександрівна. Перелік подань на конкурс на стипендію за 2023 рік опублікувати в установленому порядку в газеті Верховної Ради України "Голос України" та розмістити на офіційному вебсайті Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову комітету.

Хто - за, прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто утримався? Хто проти? Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

Наступний пункт порядку денного, 11-й: про внесення змін до плану роботи Комітету з питань освіти, науки та інновацій на період дев'ятої сесії дев'ятого скликання. Доповідачем є голова комітету.

Шановні колеги, в нас реєструються законопроекти, голосуються законопроекти, знімаються з розгляду, відкликаються авторами, тому у зв'язку з

цим вносяться зміни до плану робіт комітету на цю сесію. Вони всі вам направлені. Чи є необхідність обговорювати це технічне рішення?

Якщо ні, то ставлю його на голосування в тому вигляді, в якому воно вам всім роздано. Хто - за, прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекаємо на Юлію Миколаївну. Є. Всі – за.

Хто утримався? Хто проти? Немає. Одноголосно. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

12-й пункт порядку денного "Різне". Це ще не "Різне". Поза протоколом, поза стенограмою, Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Без мікрофону)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді в робочому порядку. Це насправді хороша ідея.

Шановні колеги, Іван Григорович підняв важливе питання. Але є пропозиція, щоб ми зараз не виносили його на широкий загаль, є пропозиція, давайте під час найближчого засідання Верховної Ради зберемося в залі, проговоримо його. Справді, воно важливе, йому треба приділити увагу. Просто давайте не забудемо.

І, отже, 12-й пункт порядку денного – це "Різне". В когось є "різне"? Немає. Тому, шановні колеги, я вам всім щиро дякую за приділений вами час, дякую за плідну ефективну роботу. Засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вважається закритим. До зустрічі на найближчому пленарному засіданні. До побачення. І дякую всім за те, що прийняли участь із запрошених. Віро Борисівно, радий вас бачити. Гарного вам, плідного продовження робочого дня.

РОГОВА В.Б. Дякую.